

K ๔๔๑๐๓๒๑๑ : สาขาวิชาจารึกภาษาไทย

คำสำคัญ : จารึกล้านนา วิธีชีวิต และความเชื่อ

ธนพร แดงขาว : การศึกษาวิถีชีวิตและความเชื่อของชาวล้านนาจากจารึกล้านนา (A STUDY ON LANNA WAYS OF LIFE AND BELIEFS FROM LANNA INSCRIPTIONS)

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ผศ.กรรณิการ์ วัฒนเกษม ๓๓๗ หน้า. ISBN 974-11-6477-7

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิจัยวิถีชีวิตและความเชื่อของชาวล้านนาที่ปรากฏในจารึก ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนในสังคมล้านนา โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากจารึกล้านนาที่มีการจารึกตั้งแต่ พ.ศ.๑๘๒๒ จนถึง พ.ศ.๒๔๗๘ จำนวน ๑๘๖ หลัก ที่พบบริเวณ ๘ จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดพะเยา เชียงราย เชียงใหม่ น่าน ลำปาง ลำพูน แพร่ และแม่ฮ่องสอน

วิถีชีวิตของชาวล้านนาที่ปรากฏในจารึกเป็นวิถีชีวิตการทำบุญของคน ๒ สังคม คือ

๑. วิถีชีวิตของสังคมอาณาจักร คือ การบุญของมรวาส เช่น กษัตริย์เมืองเชียงใหม่ พระราชมารดา เจ้าเมือง ขุนนาง และชาวบ้าน โดยกษัตริย์เมืองเชียงใหม่ พระราชมารดา มีสิทธิ ในการถวายที่ดินให้แก่วัด สำหรับเจ้าเมืองต่างๆ ขุนนาง ชาวบ้าน หรือกลุ่มคนอื่นๆ ในอาณาจักร ไม่มีสิทธิในการถวายที่ดิน ยกเว้นแต่ ต้องขอพระบรมราชานุญาตจากกษัตริย์ และพระราชมารดาเมืองเชียงใหม่ก่อนทุกครั้ง นอกจากนั้นแล้วยังมีการ ทำบุญถวายคนให้ดูแล้ววัด ถวายทรัพย์สินเงินทอง รวมถึงการสร้าง บูรณปฏิสังขรณ์ วัด วิหาร พระธาตุ และ พระพุทธรูป เป็นต้น

๒. วิถีชีวิตของสังคมพุทธจักร คือ การทำบุญของพระสงฆ์ ข้าราชการหรือข้าพระ คือคนหรือ ครอบครัวที่ถูกถวายให้ดูแล้ววัดและพระสงฆ์ โดยอาศัยอยู่ในวัด มีการแบ่งหน้าที่ต่างๆ ในการดูแลภายในวัดและ ได้รับสิทธิโดยไม่ต้องถูกเกณฑ์แรงงานให้แก่ราชการ ข้าราชการหรือข้าพระมีสาเหตุหลายประการที่มาเป็นคนของวัด เช่น การถูกซื้อตัว ถูกไถ่ตัว หรือคนเหล่านั้นคิดหนีวัดแล้วไม่มีเงินมาใช้จึงมาเป็นข้าวัดหรือข้าพระ วัดยังเป็น สถานศึกษาถ่ายทอดวิชาความรู้ด้านการเรียนภาษาบาลี การเรียนตัวอักษรฝักขาม อักษรธรรมล้านนา การเรียน วิธีการประพันธ์ร้อยแก้วและร้อยกรอง การเรียนวิธีจารึกคัมภีร์ใบลาน และการช่างฝีมือ ให้แก่สังคมในอาณาจักรล้านนา

ความเชื่อของชาวล้านนาที่ปรากฏในจารึก พบว่าชาวล้านนาผูกพันกับพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก มีความศรัทธาและความเชื่อต่อพระพุทธศาสนา ส่งผลให้เกิดการทำบุญทำกุศล ซึ่งการทำบุญนี้เป็นผลมาจาก ความเชื่อในกฎแห่งกรรม นิพพาน อายุของพระพุทธศาสนา ๕,๐๐๐ ปี พุทธศาสนายุคพระศรีอาริยมตไตรย พระธาตุ เทวดาพุทธ และการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศล ทั้งให้แก่คนที่เสียชีวิตไปแล้วและคนที่ยังมีชีวิตอยู่ นอกจากนี้แล้ว ยังมีความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติต่างๆ ตลอดจนความเชื่อเรื่อง โหราศาสตร์ อีกด้วย

K 44103211 : MAJOR : THAI EPIGRAPHY

KEY WORD : LANNA INSCRIPTIONS, WAYS OF LIFE AND BELIEFS

THANAPORN THANGKAW : A STUDY ON THE LANNA WAYS OF LIFE AND BELIEFS FROM LANNA INSCRIPTIONS. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. KANNIKA WIMONKASEM
337 pp. ISBN 974-11-6477-7

The thesis is a study of the way of life and beliefs of the Lanna people as appeared in the Lanna inscriptions. The study includes the relationships among the people in Lanna society. The study is based on the information from 186 inscriptions inscribed during 1279 – 1935 (1822 – 2478 B.E.) found in eight Northern provinces in Thailand; namely Pa-yao, Chiang-rai, Chiang-mai, Nan, Lampang, Lampoon, Prae and Mae-hong-sorn.

The way of life of Lanna people as appeared in the inscriptions was mainly based on merit making of devout Buddhists. It may be distinguished into 2 categories as follows :

1. The way of life of secular society :

Merit making of Lanna people was of different social levels. It depended on the rank of people ranging from the king, governor and noblemen to commoners. Not everybody in the society was entitled to donate land except the king, his mother and those who were granted a permission from the king or his mother. It was believed that one could entrust his man to work for the monastery. Most of merit makings were construction and restoration of temples, stupas and Buddha images, etc.

2. The way of life in the sanctuaries :

A monastery was a place for educating peoples. Temple serfs might be there as a redeemer of their parents' debts or by family consent to work for monastery. Once they were there, they maintained the same right of monks to be exempted from recruitment for public service. According to the inscriptions, the beliefs of Lanna people were mainly based on Buddhism. Thus the motivation in merit making originated from the concept of Karma, Nirvana, the era of 5,000 years of Buddhism, the Age of Sri Arya, the sacred relics, the Buddhist divinity and the dedication for the deads and the livings. Supernatural and astrological beliefs were significant too.